Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 5. 1998, sp. zn. 14 To 123/98, ECLI:CZ:KSCB:1998:14.TO.123.1998.1

Číslo: 3/2000

Právní věta:

Vedle nedostatku trestní odpovědnosti pro nepříčetnost pachatele činu jinak trestného je podmínkou pro uložení ochranného léčení podle § 72 odst. 1 tr. zák. skutečnost, že v době rozhodování o tomto ochranném opatření je prokázáno, že i v té době je pobyt takové osoby na svobodě nebezpečný tím, že v důsledku její duševní poruchy znovu spáchá závažnější útok na zájmy chráněné trestním zákonem. Nestačí hrozba jednání, které naplňuje toliko znaky přestupku.

Soud: Krajský soud v Českých Budějovicích

Datum rozhodnutí: 21.05.1998

Spisová značka: 14 To 123/98

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Ochranné léčení

Předpisy: 140/1961 Sb. § 72 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Krajský soud v Českých Budějovicích, pobočka v Táboře, ke stížnosti S. Č. zrušil usnesení Okresního soudu v Táboře ze dne 7. 4. 1998 sp. zn. Nt 704/97 a soudu prvního stupně uložil, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením Okresního soudu v Táboře ze dne 7. 4. 1998 sp. zn. Nt 704/97 bylo S. Č. k návrhu okresního státního zástupce v Pelhřimově podle § 72 odst. 1 tr. zák. uloženo ochranné léčení psychiatrické formou ambulantní. Bezprostředně po vyhlášení tohoto rozhodnutí podal jmenovaný proti němu stížnost, kterou však blíže nezdůvodnil.

Soud druhého stupně podle § 147 odst. 1 tr. ř. přezkoumal výrok napadeného usnesení, proti němuž může stěžovatel podat stížnost, a řízení předcházející napadenému usnesení, a došel k následujícím

zjištěním a závěrům:

S. Č. byl stíhán pro trestný útok na státní orgán podle § 154 odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že dne 14. 4. 1997 zaslal na Ministerstvo spravedlnosti České republiky v Praze 2 výhrůžný dopis, ke kterému byly přiloženy dva náboje do palné zbraně a který byl na jmenované ministerstvo doručen dne 15. 4. 1997. V tomto dopise hrubě urazil předsedu Okresního soudu v P. JUDr. Z. T. a okresní státní zástupkyni v P. JUDr. Š. U. pro výkon jejich pravomoci, a dále těmto vyhrožoval újmou na zdraví, což u nich vzbudilo odůvodněnou obavu, že své výhrůžky uskuteční.

Trestní stíhání S. Č. bylo usnesením vyšetřovatele Okresního úřadu vyšetřování v P. ze dne 7. 7. 1997 ČVS: OVV-147/97 podle § 172 odst. 1 písm. e) tr. ř. zastaveno, neboť obviněný nebyl v době činu pro nepříčetnost trestně odpovědný. Ze znaleckého posudku o duševním stavu jmenovaného totiž vyplývá, že v době spáchání činu trpěl trvalou poruchou s bludy v rámci paranoického vývoje a intelektovými schopnostmi v pásmu horní subnormy. Bludová porucha je progredující. Obviněný v době činu nemohl rozpoznat nebezpečnost svého jednání pro společnost, ani své jednání ovlivnit, protože trpěl závažnou duševní poruchou, která mu v rozpoznávání a ovládání plně bránila; obě tyto schopnosti byly v době činu vymizelé.

Ve znaleckém posudku se výslovně uvádí, že pobyt obviněného na svobodě není v současné době (posudek je datován dnem 5. 7. 1997) nebezpečný v tom smyslu, že by fyzicky ohrožoval konkrétní osoby. Je nebezpečný ovšem v tom směru, že bude písemně dále kverulovat a obtěžovat instituce nesmyslnými stížnostmi.

Proto znalci navrhují, aby soud rozhodl o omezení způsobilosti S. Č. k právním úkonům v tom rozsahu, který bude paralyzovat jeho útoky vůči institucím. Dále navrhují, aby mu bylo uloženo ochranné psychiatrické léčení ambulantní formou, a pokud je nebude respektovat, aby bylo uloženo ochranné léčení formou ústavní. Výše uvedenými doporučeními sledují znalci omezení šíře jeho bludných aktivit a současně pokus o léčebné ovlivnění jeho poruchy.

Po přezkoumání napadeného usnesení i řízení, které mu předcházelo, v němž soud prvního stupně znalecký posudek o duševním stavu S. Č. jen přečetl, došel stížnostní soud k závěru, že řízení je neúplné a rozhodnutí o uložení ochranného léčení psychiatrického přinejmenším předčasné.

Podle § 72 odst. 1 tr. zák. v této věci (o případy uvedené v § 25 a § 32 odst. 2 tr. zák. zde nejde) by přicházelo v úvahu uložení ochranného léčení pachateli činu jinak trestného, který není pro nepříčetnost trestně odpovědný a jehož pobyt na svobodě je nebezpečný. Soud při rozhodovaní podle § 72 odst. 1 tr. zák. je povinen dokazovat splnění všech zákonných podmínek, tedy nejen nedostatek trestní odpovědnosti pro nepříčetnost pachatele, ale i to, že jeho pobyt na svobodě je nebezpečný, a to právě v době, kdy je o uložení ochranného léčení rozhodováno. Pouhé spáchání činu jinak trestného osobou ve stavu nepříčetnosti nestačí. Pobyt takové osoby na svobodě musí být pro zájmy chráněné trestním zákonem nebezpečný i v budoucnu. Tato podmínka je splněna, je-li pravděpodobné, že osoba, která spáchala čin jinak trestný, spáchá znovu závažnější útok na zájmy chráněné trestním zákonem, a to pod vlivem duševní choroby. To je nutno zjistit znalecky, když samo doporučení znalců-lékařů, zda je či není vhodné uložit obviněnému ochranné léčení, není dostatečným podkladem pro rozhodnutí o této otázce. Najisto musí být postaveno, že pobyt pachatele na svobodě je nebezpečný, a to, jak je již výše zmíněno, i v době rozhodování o uložení ochranného léčení a nadále.

Jak je patrno z datování znaleckého posudku o duševním stavu S. Č., uplynul od jeho vypracování téměř rok. Pouhé přečtení závěrů znaleckého posudku o duševním stavu jmenovaného v řízení o uložení ochranného léčení tudíž nestačí. Okresní soud proto v dalším řízení případně vyžádá doplnění znaleckého posudku o duševním stavu S. Č., resp. předvolá a vyslechne znalce, aby si

ozřejmil, zda jejich závěry platí i pro současnou dobu a zda se nezměnily. Zejména se okresní soud vypořádá se závěrem znalců učiněným ke dni 5. 7. 1997 – že totiž pobyt obviněného na svobodě není nebezpečný v tom smyslu, že by fyzicky ohrožoval konkrétní osoby, a zváží, zda v kverulacích a obtěžování institucí nesmyslnými stížnostmi jde o jednání, které objektivně ohrožuje některý zájem chráněný trestním zákonem, aby při tak závažném omezení osobní svobody, jakým uložení ochranného léčení je, muselo být použito prostředků práva trestního. Představy znalců dosáhnout uložením ochranného léčení omezení šíře bludných aktivit S. Č. a pokusit se o léčebné ovlivnění jeho poruchy mohou být totiž případně splněny i postupem podle § 23 odst. 4 písm. b) zák. č. 20/1996 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších předpisů, a následným řízením detenčním podle § 191b o. s. ř. Takovou koncepci ostatně podporuje i skutečnost, že o navrhovaném omezení způsobilosti S. Č. k právním úkonům lze rozhodovat jen v řízení podle § 186 a násl. o. s. ř.

Teprve po důsledném přezkoumání přítomnosti podmínek pro postup podle § 72 odst. 1 tr. zák. výše naznačeným způsobem okresní soud rozhodne, zda ochranné léčení příslušnou formou S. Č. uloží, či nikoliv.